

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI
ȘCOALA DOCTORALĂ „INGINERIE MECANICĂ ȘI CIVILĂ”

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 72.012(478-25)(043)

OLEINIC SVETLANA

PROCEDEE COMPOZIȚIONAL-ARTISTICE
ÎN ARHITECTURA CLĂDIRILOR ADMINISTRATIVE
MODERNE DIN ORAȘUL CHIȘINĂU

212.01 – ARHITECTURA CLĂDIRILOR ȘI EDIFICIILOR

Rezumatul tezei de doctor în arhitectură

CHIȘINĂU, 2021

Teza a fost elaborată în cadrul Departamentului *Arhitectură* al Universității Tehnice a Moldovei.

Conducător științific:

Nesterova Tamara, doctor în studiul artelor, cercetător conferențiar, IPC

Referenți oficiali:

Zhovkva Olha, doctor habilitat în arhitectură, conferențiar universitar, profesor Universitatea Națională de Construcții și Arhitectură din Kiev, Ucraina

Ciocanu Sergius, doctor în arhitectură, cercetător științific superior, IPC

Componenta Consiliului științific specializat:

Kutsevych Vadym, doctor habilitat în arhitectură, profesor universitar, Universitatea Națională de Construcții și Arhitectură din Kiev, Ucraina – **președinte**

Carpov Aurelia, doctor în arhitectură, conferențiar universitar, Universitatea Tehnică a Moldovei – **secretar științific**

Stăvilă Tudor, doctor habilitat în studiul artelor, profesor cercetător, IPC

Kuzi Anatolii, doctor în arhitectură, conferențiar universitar, MARHITRAV-ATM S.R.L.

Buimistru Tatiana, doctor în arhitectură, conferențiar universitar, UTM

Ciobanu Nicolae, doctor în științe tehnice, conferențiar universitar, UTM

Taranenco Anatolie, doctor în științe tehnice, conferențiar universitar, UTM

Susținerea tezei va avea loc la 25.06.2021, ora 14.00, în ședința Consiliului științific specializat D 212.01-40 din cadrul Universității Tehnice a Moldovei (MD 2060, mun. Chișinău, bd. Dacia, nr. 39, blocul de studii nr. 9, aula 9-102).

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, la biblioteca Universității Tehnice a Moldovei și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md).

Rezumatul a fost expediat la 18.05.2021.

Secretar științific al Consiliului științific specializat:

Carpov Aurelia, doctor în arhitectură, conferențiar universitar, UTM

Conducător științific:

Nesterov Tamara, doctor în studiul artelor, cercetător conferențiar, IPC

Autor:

Oleinic Svetlana

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR	4
REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII	5
CONȚINUTUL TEZEI	9
<i>INTRODUCERE</i>	9
1. <i>CREȘTEREA ROLULUI COMPOZIȚIEI ÎN ARHITECTURA MODERNĂ</i>	9
2. <i>PROCEDEE ARHITECTURAL-COMPOZIȚIONALE ALE CLĂDIRILOR ADMINISTRATIVE MODERNE DIN ORAȘUL CHIȘINĂU</i>	11
3. <i>DIRECȚIILE PRINCIPALE DE DEZVOLTARE A ARHITECTURII CLĂDIRILOR ADMINISTRATIVE DIN ORAȘUL CHIȘINĂU</i>	14
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	19
BIBLIOGRAFIE	22
LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI	24
ADNOTARE	27
АННОТАЦИЯ	28
ANNOTATION	29

LISTA ABREVIERILOR

Bauhaus	– Școala superioară de arhitectură și design artistic (1919-1933)
BC	– Bazele Compoziției
CSV	– Compoziție Spațial-Volumetrică
IÎS	– Instituție de învățământ superior
ICOMOS	– International Council on Monuments and Sites / Consiliul internațional pentru conservarea monumentelor și a siturilor
p.	– pagină
PUD	– Plan urbanistic de detaliu
PUG	– Plan urbanistic general
PUZ	– Plan urbanistic zonal
RM	– Republica Moldova
UTM	– Universitatea Tehnică a Moldovei (din 1993) / Institutul Politehnic din Chișinău <i>Serghei Lazo</i> (1964-1993)
BХУТЕМАС	– Atelierele superioare artistico-tehnice / Высшие художественно-технические мастерские (1920-1927)

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. Arhitectura Chișinăului – capitala Republicii Moldova, în care sunt concentrate principalele instituții administrative ale țării – reprezintă o carte de vizită a realizărilor economice ale țării, precum și un rezultat vizibil al măiestriei arhitecților din Moldova. În ultimele decenii, în capitală au fost construite un număr semnificativ de noi clădiri administrative și centre pentru afaceri. Însă, contrar interesului constant al societății civile față de arhitectura modernă, arhitectura clădirilor administrative din Chișinău „timpurilor noi” încă nu a fost evaluată adecvat ca o componentă a activității de creație tehnică și profesională, rămânând în afara intereselor cercetătorilor și nefiind reflectată în literatura științifică de specialitate.

A apărut necesitatea de a supune lucrările arhitecților moderni din Moldova unei analize arhitecturale multilaterale și de a identifica procedeele compoziționale și particularitățile tipologice ale clădirilor administrative construite, confruntându-le cu tendințele actuale ale dezvoltării arhitecturii mondiale. Astfel, actualitatea temei alese pentru cercetarea științifică are la bază necesitatea de a înțelege componentele compoziționale ale arhitecturii clădirilor administrative moderne din orașul Chișinău, acestea reprezentând cea mai semnificativă parte a construcțiilor publice din Republica Moldova.

Descrierea situației în domeniul cercetării și identificarea problemelor de cercetare.

Arhitectura Moldovei din a doua jumătate a secolului XX, și în special din perioada independenței, este puțin reflectată în literatura științifică autohtonă, deși unele dintre aspectele sale istorice au fost abordate într-o serie de lucrări științifice, cărți și articole. Cercetătorii autohtoni ai arhitecturii moldovenești V. Voițehovski, A. Toramanean, V. Smirnov, E. Bognibov, A. Zaharov, K. Rodnin, M. Livșiț, I. Taras, N. Zaporojan, G. Rusanov, V. Borovski, S. Ilvițkaia, M. Șlapac, S. Ciocanu, T. Nesterova, A. Carpov, S. Tronciu, A. Trifan ș.a., precum și cercetătorii străini, istoricii Gr. Ionescu, V. Vătășanu, Gh. Curinschi-Vorona, în scrierile lor au abordat problemele arhitecturii moldovenești istorice și moderne. Construcția urbană, dezvoltarea și reconstrucția orașelor din Moldova au fost reflectate în articolele arhitecților practici V. Voițehovski, V. Mednek, R. Kurt, S. Lebedev, S. Șoihet, A. Kolotovkin, I. Eltman, G. Pedaș, B. Benderschi, în studiile profesorilor A. Toramanean, B. Morgun, V. Smirnov, E. Bognibov, A. Kuzi, V. Borovski, V. Gaițaș, V. Lupașcu etc., precum și în articolele inginerului I. Bubis și alții. Probleme privind culoarea în arhitectura moldovenească sunt cercetate în tezele științifice ale arhitectelor A. Ianovici și T. Buimistru.

Totodată, trebuie remarcat faptul că astăzi nu există nicio cercetare care să conțină o analiză cuprinzătoare și aprofundată a bazelor compoziționale ale conturării formei arhitecturii clădirilor administrative din Chișinău în primele trei decenii de independență a Republica Moldova,

începând cu 1990. Această perioadă a fost aleasă ca una radical diferită de cele anterioare prin faptul că, pe de o parte, a fost marcată de transformările sociopolitice din țară, iar pe de altă parte, confruntarea din societate în ultimul deceniu al perioadei sovietice a coincis cu reorganizarea bruscă a procesului de creație în arhitectură, ce-a condus la modificarea instruirii arhitecților. Institutul Politehnic din Chișinău Serghei Lazo (actuala Universitate Tehnică a Moldovei) a fost printre primele instituții de învățământ superior în care, sub influența tendințelor globale de creștere a rolului compoziției în arhitectură, a fost introdus cursul *Bazele compoziției* ca o nouă disciplină al cărei scop era creșterea expresivității arhitecturii. După 40 de ani de la introducerea cursului de bază privind compoziția, a venit timpul să evaluat arhitectura clădirilor construite în conformitate cu proiectele absolvenților UTM și, în baza rezultatelor analizei aprofundate, să determinăm căile de dezvoltare a arhitecturii clădirilor administrative și de formulat recomandări privind proiectarea acestora.

Astfel, teza prezentă este primul studiu științific al procedeele compoziționale utilizate în arhitectura clădirilor administrative moderne din Chișinău pentru a soluționa problemele de sporire a expresivității arhitecturii lor.

Scopul cercetării constă în identificarea tendințelor de dezvoltare a arhitecturii clădirilor administrative moderne din Chișinău și în elaborarea unor recomandări fundamentate științific privind proiectarea acestora, luând în considerare contextul urban existent.

În baza scopului enunțat al cercetării, au fost stabilite următoarele **obiective ale tezei**:

- dezvăluirea creșterii rolului compoziției în practica arhitecturală și contribuția școlilor de arhitectură la acest proces;
- identificarea principalelor etape de formare a arhitecturii clădirilor administrative din Chișinău pe baza procedeele compoziționale utilizate;
- clasificarea clădirilor administrative ale orașului în conformitate cu principiile și procedeele arhitecturale și compoziționale;
- determinarea tendințelor actuale în dezvoltarea arhitecturii clădirilor acestei grupe tipologice, construite în perioada independenței și suveranității Republicii Moldova;
- elaborarea recomandărilor privind proiectarea clădirilor administrative din Chișinău, luând în considerare particularitățile plasării lor în structura urbanistică existentă.

Subiectul de studiu: Procedeele compoziționale în arhitectura clădirilor administrative.

Obiectul de cercetare: Arhitectura clădirilor administrative moderne.

Cadrul cronologic și geografic al cercetării cuprinde teritoriul orașului Chișinău din anul 1990 – perioada dobândirii suveranității de stat a Republicii Moldova, cu un scurt excurs în istoria arhitecturii orașului de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Metodologia cercetării științifice se bazează pe: metode generale de cercetare teoretică (clasificare, generalizare, comparație); metoda empirică de examinare completă a obiectelor; metode specifice de cercetare a arhitecturii (metoda de analiză monografică, metoda grafic-analitică și cea comparativă de analiză a clădirilor). Metodologia de cercetare include un studiu critic al surselor literare, al documentației de reglementare și de proiectare, a materialelor de arhivă, a resurselor din Internet, precum și interviuarea specialiștilor principali în domeniul arhitecturii RM.

Noutatea și originalitatea științifică a lucrării. Acesta este primul studiu științific al arhitecturii moderne a orașului Chișinău, în care sunt examinate în detaliu componentele compoziționale, spațial-volumetric și de planificare ale arhitecturii clădirilor administrative, pe baza cărora au fost urmărite etapele istorice de formare, totodată fiind dezvăluite tendințele existente în dezvoltarea arhitecturii acestor clădiri în etapa actuală.

Principalele rezultate științifice înaintate spre susținere sunt următoarele:

- A fost relevat rolul crescând al compoziției în practica proiectării arhitecturale din Republica Moldova în perioada obținerii independenței și este subliniată contribuția pozitivă a școlii de arhitectură din Moldova la acest proces.
- Au fost identificate etapele de constituire a arhitecturii clădirilor administrative din or. Chișinău.
- A fost realizată analiza procedeeilor și a principiilor compoziționale de formare a arhitecturii clădirilor administrative, cu clasificarea lor ulterioară.
- Au fost identificate principalele tendințe în dezvoltarea arhitecturii clădirilor administrative moderne ale orașului.
- Au fost formulate recomandări privind proiectarea acestor clădiri luând în considerare contextul urbanistic al Chișinăului.

Importanța teoretică a lucrării constă în dezvăluirea tendinței de influență crescută a compoziției asupra arhitecturii moderne ca sinteză a științei, tehnologiei și artei; a fost relevată importanța compoziției arhitecturale în conturarea formelor clădirilor moderne. Materialele tezei și rezultatele cercetării pot constitui o bază metodologică pentru viitoarele studii științifice privind tipologia și modelarea arhitecturii nu doar a clădirilor administrative, ci și a altor grupe tipologice de edificii.

Valoarea aplicativă a tezei constă în faptul că rezultatele sale pot fi aplicate în practica arhitecturală reală, în proiectarea de instruire și în cea experimentală. Ele pot fi utilizate în activitatea creativă a arhitecților la: formarea compoziției arhitecturale și elaborarea soluției spațial-volumetrică a clădirilor administrative; evaluarea propunerilor de proiect; elaborarea planului general al orașului, a planurilor zonale ale anumitor sectoare și a documentelor ce reglementează dezvoltarea orașului, ținând cont de valoarea obiectelor existente. În școlile de arhitectură, rezultatele cercetării pot fi utilizate ca material metodologic pentru următoarele cursuri academice: *Bazele compoziției, Istoria generală a arhitecturii* (secțiunile *Arhitectura Moldovei și Arhitectura modernă*), *Proiectarea arhitecturală, Tipologia clădirilor* (secțiunea *Clădiri publice*), *Probleme actuale de arhitectură și urbanism*, precum și pentru analiza de pre-proiectare și de dezvoltare a conceptului de soluție arhitecturală în procesul elaborării proiectului de an sau de diplomă.

Aprobarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării au fost raportate și aprobate la 20 de conferințe și simpozioane științifice naționale și internaționale din R. Moldova, România și Ucraina, precum și la trei seminare internaționale pentru doctoranzi în orașele: Chișinău (RM) – 2016, Rotterdam (Olanda) – 2017, Lisabona (Portugalia) – 2017. Materialele studiului au fost utilizate de către autor în procesul educațional la specialitatea 0731.1. *Arhitectură* a UTM pentru elaborarea unei noi programe a cursului *Bazele compoziției și proiectării de arhitectură* (UTM, 2016), a materialului didactic *Типология зданий и сооружений: принципы функционального зонирования общественных зданий / Tipologia clădirilor și construcțiilor: principiile de zonare funcțională a clădirilor obștești* (2015), precum și la formularea sarcinilor pentru proiectele de an sau de diplomă.

Publicații la tema tezei. Rezultatele cercetării au fost reflectate în: 18 articole cu un volum de 13,23 foi de tipar (inclusiv: 5 articole publicate în ediții acreditate specializate din categoria B și B + IDSI; în 13 articole incluse în publicații științifice naționale sau internaționale); în 3 publicații ale tezelor comunicărilor științifice; în 2 materiale didactice ale UTM, cu un volum de 9,75 coli de tipar.

Volumul și structura lucrării. Teza constă din introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie cu 203 titluri, 8 anexe, adnotări în trei limbi, declarația privind asumarea răspunderii și CV al autorului. Volumul total al tezei constituie 241 de pagini, volumul textului de bază este de 120 pagini.

Cuvinte-cheie: arhitectura clădirilor administrative, centre pentru afaceri, procedee compoziționale, arhitectura moldovenească, compoziție spațial-volumetrică, tipologie, crearea formelor arhitecturale.

CONȚINUTUL TEZEI

Conținutul tezei este expus în succesiune logică de prezentare a materialului, în conformitate cu următoarea structură:

În **INTRODUCERE**: este argumentată actualitatea temei de cercetare, este dezvăluit gradul studierii acesteia și sunt evidențiate problemele existente; sunt formulate scopul și obiectivele acestei lucrări, cadrul geografic și cronologic al cercetării științifice; sunt determinate baza teoretică și istoriografia cercetării, fundamentele metodologice ale tezei și rezultatele științifice prezentate pentru susținere; au fost fundamentate noutatea științifică, semnificația teoretică și practică a cercetării; sunt reflectate aprobarea și implementarea rezultatelor studiului, cu indicarea numărului de publicații pe tema abordată; e prezentată structura tezei.

În **primul capitol – CREȘTEREA ROLULUI COMPOZIȚIEI ÎN ARHITECTURA MODERNĂ** – sunt relevați factorii ce au influențat schimbarea radicală a procesului de creație în arhitectură, care a intrat într-o nouă fază de evoluție, în care se acordă o atenție deosebită conținutului compozițional și noilor tendințe ale abordării de creare a formelor arhitecturale, aflate în continuă dezvoltare. Percepând teoria compoziției arhitecturale ca pe un aspect al identității profesionale a arhitectului [26, p. 53], au fost analizate particularitățile procedeelelor compoziționale în practica modernă a proiectării formei arhitecturale.

În secțiunea 1.1 – **Premisele creșterii rolului compoziției în arhitectura clădirilor și edificiilor** – au fost determinate motivele reînnoirii radicale a limbajului compozițional al arhitecturii, care a atins elementele sale de bază precum: linia, planul, forma volumetrică, spațiul [17, p. 24]. Pentru a determina indicatorii vizuali ai arhitecturii moderne, au fost elucidate esența compoziției, în general, și principiile compoziționale ale creării unei forme arhitecturale inovatoare, în special [11, p. 17; 34, p. 18]. În acest subcapitol este examinată aprofundarea înțelegerii fenomenului compoziției ca un sistem artistic și expresiv integral de forme, care întrunește concomitent cerințele, și funcționale, și constructiv-tehnice. Este evidențiată sarcina principală a teoriei compoziției arhitecturale în etapa actuală, de a contribui la crearea soluțiilor arhitecturale armonioase și expresive, devenind nucleul gândirii orientate profesional al arhitectului [22, p. 7].

În baza cugetărilor și declarațiilor marilor maeștri ai arhitecturii și studiilor cercetătorilor din secolul XX – începutul secolului XXI, este accentuată importanța crescândă a arhitecturii ca artă vizuală ce întruchipează sinteza științei, tehnicii și artei, ca parte componentă a culturii moderne a societății. Arhitectura a intrat într-o nouă fază evolutivă, în care o mare atenție se acordă conținutului său compozițional și aspectului său artistic, alături de formele și metodele de activitate arhitecturală deja stabilite și „îndreptățite” istoric [27, p. 8]. Se atestă o informativitate a mediului

arhitectural organizat, o tendință spre diversitatea și polisemantismul mediului spațial, o acumulare constantă de valori estetice – o îndepărtare de la simplitate și primitivitate [10, c. 7].

În subcapitolul 1.2 – ***Compoziția în crearea formelor arhitecturale în epoca modernismului și a postmodernismului*** – sunt abordate conceptele arhitecturale și trăsăturile stilistice ale acestor curente, care au demonstrat o paletă diversă de principii compozițional-stilistice și de tehnici de proiectare în arhitectura modernă, având un rol important în istoria arhitecturii sec. XX – începutului sec. XXI și un impact semnificativ asupra dezvoltării sale ulterioare [10, p. 7]. Analiza principiilor compoziționale ale practicii arhitecturale moderne a făcut posibilă reflectarea evoluției arhitecturii, începând de la abandonarea bazelor clasice ale creației formelor până la viziunea modernistă, bazată pe noi principii de proiectare, pe standardizare și negare a decorului, care au dus la etalarea structurii constructive. [19, p. 139].

În studiul realizat este relevat rolul postmodernismului, care a îmbogățit limbajul arhitectural cu o diversitate a formelor geometrice, îndepărtând ideea suficienței—doar a oportunității tectonice și a logicii formei arhitecturale, sporind astfel expresivitatea și imagistica soluțiilor prin „abordarea de mediu” - *environnement* [18, p. 38], atribuind formei spațial-volumetrică libertate și independență în raport cu funcția și soluția constructivă, determinând vectorul de dezvoltare a arhitecturii la sfârșitul sec. XX – începutul sec. XXI [17, p. 56].

În subcapitolul dată se notează că, în prezent, cursul postmodernismului, datorită abundenței direcțiilor sale stilistice, a evoluat de la eclecticism la diverse interpretări ale tradițiilor, tehnologiilor, tehnicilor și materialelor patrimoniului național și universal, [19, p. 248]. Conceptul de stil arhitectural devine treptat doctrina și imaginea gândirii profesionale a arhitectului, depășind limitele utilitarismului material [35, p. 118-120].

În subcapitolul 1.3 – ***Contribuția școlilor de arhitectură din secolul XX la formarea unei noi abordări privind rezolvarea problemelor compoziționale*** – este dezvăluit rolul instituțiilor de învățământ profesional în generarea metodelor progresive de proiectare și în dezvoltarea unui nou concept de creare a formelor, care au rezultat din schimbările cardinale în predarea profesiei. De asemenea, este reflectată contribuția principalelor școli de arhitectură din secolul XX Bauhaus și BXYTEMAC în formarea unei înțelegeri moderne a compoziției și a procesului evolutiv în arhitectură, care a schimbat radical abordarea didactică în formarea tinerilor arhitecți [31, p. 256]. Prin introducerea cursului de propedeutică, bazat pe studierea compoziției spațial-volumetrică și pe schimbarea abordării soluționării problemelor de creație ale proiectării arhitecturale, a fost remodelată gândirea în educației arhitecturale și instruirii profesionale, contribuind la formarea unor noi tendințe și direcții în arhitectura modernă [25, p. 156]. Cursurile de propedeutică elaborate de școlile Bauhaus și BXYTEMAC au devenit o bază internațională pentru instruirea studenților la arhitectură [23, p. 25-27], care este utilizată și în Republica Moldova.

În studiul realizat este prezentată o scurtă analiză comparativă a metodicii și a programelor din universitățile europene privind compoziția arhitecturală [24, p. 56], în care este reflectată și experiența a școlii de arhitectură din Moldova în căutarea modalităților de actualizare a procesului educațional și de dezvoltare a gândirii creative arhitectural-compoziționale a studenților. În lucrare este redată evoluția predării cursului de compoziție la UTM pe baza analizei curriculumului specialității *Arhitectură* și a programei disciplinei introduse în 1980, este argumentată baza teoretică a programului noului curs *Bazele compoziției și proiectării de arhitectură*, care a fost inclus în curriculumul specialității în 2016.

În acest subcapitol se menționează că baza didactic-metodologică îmbogățită, utilizată de Departamentul Arhitectura a UTM, a contribuit la formarea viziunii profesionale integrale asupra lumii a tinerilor arhitecți, iar cunoașterea teoriei compoziției a contribuit la soluționarea corectă problemelor complexe de proiectare. S-a demonstrat că introducerea cursului compozițional-propedeutic în curriculum influențează creativitatea absolvenților și, ca rezultat, determină produsul final al activității lor profesionale.

În cel de **al doilea capitol – PROCEDURE ARHITECTURAL-COMPOZIȚIONALE ALE CLĂDIRILOR ADMINISTRATIVE MODERNE DIN ORAȘUL CHIȘINĂU** – sunt relevate principiile generale ale formării arhitecturii acestei grupe tipologice, sunt identificate etapele istorice ale formării și dezvoltării arhitecturii clădirilor administrative și pentru afaceri din Chișinău, fiind realizată clasificarea acestora în conformitate cu un șir de principii și procedee arhitecturale și compoziționale.

În secțiunea 2.1 – *Aspecte tipologice ale arhitecturii clădirilor administrative și creșterea diversității acestora în condițiile actuale* – este dată definiția construcțiilor din această grupă tipologică ca obiecte de „producție intelectuală” [33, p. 46]; este dezvăluită varietatea direcțiilor și a formelor lor de activitate [20, p. 152; 30, p. 125]; se efectuează clasificarea arhitecturii acestora în funcție de caracteristicile generale și cele specifice [29, p. 15]; sunt marcate cerințele de proiectare, bazate pe principiile universalității, flexibilității și multifuncționalității [15, p. 48; 28, p. 242]; este reflectat procesul de extindere a diversității grupeii tipologice în etapa actuală de la clădiri administrative la centre moderne pentru afaceri [14, p. 74].

Semnele clasificării tipologice ale clădirilor administrative și cerințele, prezentate în această secțiune, față de obiectele noi ale acestei grupe [3, p. 17-19] au reflectat procesul transformării lor evolutive de la clădiri ale forumurilor de conducere la centre moderne pentru afaceri, printre care se află *business-centrele* – un nou tip de clădire publică și administrativă, acesta devenind astăzi cel mai actual și mai solicitat [16, p. 52]. În subcapitol este prezentat specificul proiectării obiectelor moderne din această grupă tipologică, ce constă în identificarea prin procedee arhitectural-compoziționale a combinației staticii obiectului finisat cu dinamica modificării

structurii organizaționale în procesul de utilizare, combinație bazată pe principiile poli-funcționalității, pe capacitatea flexibilității de a se ”reconfirmata” rapid planimetric și spațial, mizându-se pe individualitatea și expresivitatea arhitecturală, precum și pe accesibilitatea și eficiența informațională.

Subcapitolul 2.2 – *Etapele constituirii arhitecturii clădirilor administrative din orașul Chișinău* – reflectă periodizarea și analiza transformărilor edificiilor acestei grupe tipologice de la sfârșitul secolului al XIX-lea până în prezent [1; 4-9; 32]. Pe baza analizei arhitectural-compoziționale și istorico-stilistice, au fost identificate nouă etape ale formării și dezvoltării arhitecturii clădirilor administrative din Chișinău, condiționate de transformările socioeconomice și științifico-tehnice în desfășurare. Rezultatele analizei ne-au permis să concluzionăm că arhitectura grupeii tipologice date a suportat transformări stilistice succesive de la tendințele istorice la cele moderne [4, 9, 12, 13, 21] în următoarea ordine: eclecticism, neoclasicism, neorenaștere (realism socialist), modernism, postmodernism (deconstructivism, minimalism, hi-tech etc.).

În subcapitolul sunt descrise principiile generale și procedeele compoziționale ale arhitecturii clădirilor administrative pentru fiecare dintre etapele identificate, indicate după cum urmează [5*]¹:

- I. *Prima etapă* – a doua jumătate secolului XVII-lea-1812 (Chișinău – centru administrativ al ținutului omonim al Principatului Moldovei): constituirea clădirilor administrative (nu s-au păstrat);
- II. *A doua etapă* – 1812-1914 (Chișinău – centru administrativ al regiunii/ guberniei Basarabia): construcția clădirilor administrative conform proiectelor-model și proiectelor individuale în stilizare istorică;
- III. *A treia etapă* – 1918-1941 (perioada interbelică): utilizarea clădirilor administrative construite anterior, cu includerea câtorva clădiri noi (funcționalism și stilizare istorică);
- IV. *A patra etapă* – 1945-1950 (perioada postbelică, construcții de recuperare): reconstrucția clădirilor administrative ruinate, construcția masivă de edificii publice;
- V. *A cincea etapă* – sfârșitul anilor 1950-1960 (extinderea zonelor urbane): lupta împotriva „exceselor” în arhitectura clădirilor, industrializarea și tipizarea producției de construcții;
- VI. *A șasea etapă* – anii 1970 (dezvoltarea noilor teritorii ale orașului): resistemizarea centrului urban cu clădiri administrative, căutarea expresivității arhitecturii acestora;

¹ * – În referința bibliografică se indică numărul de ordine din *Lista publicațiilor autorului pe tema disertației*, pp. 24-26.

VII. **Etapa a șaptea** – anii 1980 (introducerea tehnologiilor inovatoare): utilizarea procedeelelor compoziționale în arhitectura clădirilor administrative, bazate pe construirea edificiilor înalte.

VIII. **Etapa a opta** – anii 1990 (declararea suveranității și independenței țării): adaptarea clădirilor administrative existente pentru funcții de business și management.

IX. **Etapa a noua** – post 2000 (redresarea economică a țării): dezvoltarea rapidă a arhitecturii, construirea marilor centre pentru afaceri și a clădirilor de birouri.

Studiul realizat a arătat că, în etapa actuală, arhitectura clădirilor pentru afaceri din Chișinău demonstrează exemple de transformare radicală în rezolvarea problemelor compozițional-artistice, ce reflectă tendințele de dezvoltare ale arhitecturii mondiale.

În subcapitolul 2.3 – **Clasificarea clădirilor administrative din Chișinău conform principiilor și procedeelelor arhitectural-compoziționale** – este dezvăluită sistematizarea construcțiilor din grupa tipologică studiată, efectuată de către autor pe baza cercetării pe teren și a analizei complexe (comparative, formal-stilistice și monografice), precum și clasificarea clădirilor administrative ale orașului, efectuată pe baza acestei sistematizări în funcție de următoarele caracteristici [7*, p. 152-157]:

- **după stilistica arhitecturală și perioada de construcție**, ce relevă apartenența la etapa istorică de formare și dezvoltare a arhitecturii clădirilor administrative [4];
- **după semnificația arhitectural-istorică**, luând în considerare statutul clădirilor, care determină semnificația diferită culturală, istorică și arhitecturală a acestora în conformitate cu registrul monumentelor de importanță republicană/națională sau locală [2, 37, 38];
- **după particularitățile tipologice**, reflectând tranziția clădirilor de la o grupă tipologică la alta în timpul reconstrucției și modernizării edificiilor;
- **după compoziția urbanistică**, bazată pe următoarele caracteristici: amplasarea în cadrul orașului; amplasarea pe teritoriul cartierului; poziția în raport cu magistrala de transport; prezența spațiilor verzi în apropierea clădirii;
- **după numărul de etaje** (cu puține etaje, cu un număr mediu de etaje și cu mai multe etaje);
- **după tipul de compoziție spațial-volumetrică**, bazată pe principiile fundamentale de creare a formei clădirilor;
- **după procedeele și legitățile de construire a unei compoziții arhitecturale** cu diferite grade de manifestare a proprietăților statice și dinamice, precum și de utilizare a legităților metro-ritmice;

- *după schema planimetrică adoptată și interconexiunea spațiilor*, cu determinarea celei mai solicitate soluții planimetrice la momentul dat.

Clasificarea clădirilor administrative din Chișinău efectuată în acest studiu a scos în evidență diversitatea și individualitatea acestor obiecte și a demonstrat, de asemenea, paleta largă a procedeelelor urbanistice, arhitectural-stilistice, compozițional-artistice și de planificare spațial-volumetrică a arhitecturii.

Clasificarea prezentată de autor este propusă pentru utilizarea în practica proiectării arhitecturale pentru dezvoltarea soluțiilor de urbanism și de planificare arhitecturală, atât pentru edificarea clădirilor noi în Chișinău, cât și în timpul reconstrucției orașului, în special a centrului istoric al acestuia. De asemenea, se remarcă faptul că clasificarea clădirilor administrative din Chișinău poate fi completată în cursul cercetărilor ulterioare ale arhitecturii acestor obiecte și poate fi aplicată și în raport cu clădirile din alte grupe tipologice în procesul de studiu și analiză a arhitecturii lor.

În cel de al treilea capitol – *DIRECȚIILE PRINCIPALE DE DEZVOLTARE A ARHITECTURII CLĂDIRILOR ADMINISTRATIVE DIN ORAȘUL CHIȘINĂU* –, autorul identifică legitățile și determină tendințele de dezvoltare a arhitecturii orașului pe fundalul proceselor care au loc în arhitectura mondială, totodată oferind recomandări pentru proiectarea noilor clădiri administrative.

În subcapitolul 3.1 – *Compoziția arhitecturală a clădirilor administrative moderne din orașul Chișinău în contextul dezvoltării arhitecturii mondiale* – se relevă influența direcțiilor conceptuale ale dezvoltării arhitecturii actuale asupra proceselor de creație de orientare modernistă și postmodernistă, care au loc în arhitectura moldovenească. Autorul menționează că perioada care a urmat declarației de suveranitate (23.06.1990) și de independență a Moldovei (27.08.1991) a fost una controversată, de căutări creative pentru arhitecții moldoveni, plină de dificultăți și avantaje socioeconomice. În subcapitolul dată se demonstrează că procesul de formare al tendințelor postmoderniste în arhitectura actuală a Chișinăului este în ascensiune constantă, dar are un caracter neuniform. Apariția cu întârziere a acestui proces se datorează unui șir de motive obiective. Tranziția firească de la procedeele compoziționale clasice la cele moderniste și postmoderniste, urmărită pe exemple specifice de clădiri din orașul Chișinău, reflectă direcțiile de dezvoltare ale arhitecturii mondiale [4*, p. 140-150].

În această subcapitol, autorul relevă problema interacțiunii arhitecturii centrelor moderne pentru afaceri cu mediul urban existent, care s-a manifestat ca contradicția între arhitectura modernă creată în ultimii ani și clădirile construite de-a lungul istoriei. În urma unei analize comparative, s-a demonstrat că arhitectura clădirilor administrative moderne din Chișinău, fiind

exemple de soluții inovatoare ale sarcinilor compozițional-structurale reflectă pe deplin poli-stilismul dezvoltării arhitecturii mondiale în direcții precum: minimalismul, high-tech, deconstructivismul etc. Se menționează că apariția unor centre pentru afaceri deconstructiviste în Chișinău a sporit dezacordul compozițional dintre mediul format istoric și incluziunile arhitecturale din ultimele decenii [1*, p. 97-102].

De asemenea, a fost remarcat faptul că această problemă, atestată în arhitectura multor orașe și țări, astăzi nu are o soluție clară nici la nivel internațional [17*, p. 146]. Ea necesită o abordare individuală, profesională a fiecărui caz aparte, pe baza unui studiu amănunțit al fiecărei situații concrete. Se subliniază că soluția acestei sarcini dificile și totodată vitale ar trebui să se bazeze pe considerarea întregii palete a aspectelor de proiectare: legislativ, urbanistic, cultural-istoric, tipologic, spațial-volumetric, ideologico-artistic etc.

În subcapitolul 3.2 – *Tendențele dezvoltării arhitecturii clădirilor administrative din Chișinău la începutul secolului XXI* –, pe baza unui studiu al clădirilor construite în oraș după dobândirea suveranității Republicii Moldova, autoarea identifică trei abordări ale soluției compoziționale a arhitecturii acestei grupe tipologice, cu diferite grade de inovație a procedeelelor utilizate [2*, p. 152-160]:

1. „*Stilizare istorică*” – clădiri a căror arhitectură se bazează pe împrumutul și copierea procedeelelor compoziționale ale stilurilor istorice din trecut. Arhitectura acestora trimite în mod reflex în trecut, perpetuând continuitatea și istorismul în construcțiile moderne. Această grupă include clădiri a căror soluție compozițională a arhitecturii lor se bazează pe imitație stilistică, ce le permite să fie percepute ca o „replică din trecut”. Astfel, ele se încadrează firesc în mediul istoric al centrului Chișinăului, mai ales atunci când acesta există. Tehnicile compoziționale ale eclecticismului sau ale neoclasticismului transmite o atmosferă de rigurozitate și eleganță verificată de timp. Principiul stilizării, reflectând conceptul *environment*-ului, de abordare a mediului existent, este folosit pentru a imita o clădire istorică, păstrând astfel scara umană și proporția țesutului urbanistic istoric.

2. „*Încludere modernă*” – clădiri ridicate într-un stil arhitectural modern cu utilizarea unor procedee compoziționale adecvate, dar păstrând scara, proporțiile și geometria-segmentării metro-ritmică a construcțiilor înconjurătoare existente. Astfel de structuri se încadrează în țesutul urban, fără a perturba percepția clădirilor existente, ci completând-o. Printre acestea pot fi găsite obiective cu soluții compoziționale originale, bazate pe procedee verificate în timp: simetrie, accentuarea centrului compozițional, ordinea metro-ritmică, partea inferioară masivă etc. De asemenea, această grupă include clădiri a căror expresivitate este ascetică și „laconică”, astfel ele joacă rolul unui fundal calm pentru percepția obiectelor excepționale sau pentru umplerea neutră a spațiului liber.

Atitudinea corectă față de contextul concret determină utilizarea unor astfel de construcții atât în reconstrucția centrului urban, cât și la sistematizarea altor zone urbane.

3. **„Contrast stilistic”** – clădiri a căror soluție arhitecturală este antagonică formei structurale, procedeele compoziționale și stilisticii contextului urban. Această grupă include în principal clădiri de birouri și pentru afaceri, care sunt compozițional și stilistic contrastante mediului existent, deseori distrugând prin prezența lor contextul cultural-istoric. Totodată, utilizarea contrastului ca procedeu compozițional activ pătrunde în arhitectura acestor clădiri, atingând toate componentele ei: formele create, tectonica fațadelor, caracterul articulațiilor, paleta de culori și facturile materialelor de finisare. În același timp, se remarcă faptul că această grupă include și clădiri ce satisfac exigențele moderne ale arhitecturii mondiale, provocând opinii contradictorii, atrăgând astfel interesul sporit al societății.

Pe baza analizei grupelor identificate de clădiri, autorul a determinat tendințele moderne în dezvoltarea arhitecturii clădirilor cu funcție de afaceri, al căror concept poate fi atribuit condiționat noțiunilor filosofice care exprimă figurativ esența procedeele compoziționale ale arhitecturii obiectelor studiate:

1. **„Convergență”** – reflectă procesul de „apropiere și asimilare” a arhitecturii noilor clădiri administrative de stilurile istorice, procedeele verificate în timp, proporțiile și soluțiilor coloristice aparținând grupei **„Stilizare istorică”**;
2. **„Reminiscență”** – constă în utilizarea în proiectare a unor noi obiecte de arhitectură, a unor „elemente sau motive aparte ale unor lucrări cunoscute anterior”, evocând amintiri sau reprezentând un „citat implicit” împrumutat de la clădirile înconjurătoare existente, reflectând caracteristicile clădirilor din grupa **„Încadrare modernă”**;
3. **„Contradicție”** – demonstrează caracterul contradictoriu al procedeele arhitectural-compoziționale ale noilor centre pentru afaceri, antagoniste în raport cu stilistica clădirilor existente, declarând ignorarea contextului istoric, specifică grupei de clădiri **„Contrast stilistic”**.

Prin exemple concrete, autorul a demonstrat că tendințele determinate în dezvoltarea arhitecturii clădirilor administrative reproduc esența proceselor care au loc astăzi în proiectarea, edificarea și reconstrucția orașului Chișinău. Ele demonstrează eterogenitatea și diversitatea abordărilor soluției arhitectural-compoziționale a obiectelor din grupa tipologică studiată. Fiecare dintre tendințele identificate are o anumită legătură sau preferință stilistică, ce reflectă natura și esența acesteia.

În subcapitolul 3.3 – **Prognosticul și recomandările pentru proiectarea noilor clădiri administrative** – se formulează un șir de propuneri privind dezvoltarea arhitecturii orașului Chișinău și păstrarea valorii patrimoniului istoric, prezentate în două planuri paralele: urbanistic-

legislativă și arhitectural-compozițională, ținând cont de ”Principiile păstrării și administrării orașelor istorice și teritoriilor urbanizate”, adoptate de Consiliul Internațional pentru păstrarea monumentelor și locurilor istorice (ICOMOS) în anul 2011, bazate pe rezoluțiile de protecție a patrimoniului cultural a Cartei din Athena (a. 1931), și monumentelor istorice Carta din Veneția (a. 1964), precum și deciziilor UNESCO. **Din punct de vedere legislativ**, s-a recomandat elaborarea unei strategii de dezvoltare teritorială a Chișinăului și adoptarea unui șir de documente ce reglementează urbanizarea orașului, ținând cont de ontogeneza acestuia, menite să înlăture contradicția apărută între obiectele noi proiectate și contextul – fondul construit istoric, cum ar fi: planul general de dezvoltare a municipalității (PUG), planurile urbanistice zonale ale orașului (PUZ), strategia de dezvoltare a transportului municipal, reglementarea urbanistică pentru centrul istoric etc.

Din punct de vedere arhitectural și compozițional, în lucrare se propun trei abordări principale ale proiectării noilor obiecte, determinate de sarcina de proiectare prioritară în triada „context” – „mediu” – „obiect”:

Prima metodă – „Contextul” – presupune primatul abordării de mediu a proiectării unei clădiri noi în contextul existent. Mediul urban joacă rolul decisiv în alegerea procedeelelor compozițional-artistice care vizează identificarea și subordonarea la stilul și scara clădirilor din jur. Această metodă este justificată prin valoarea contextului istoric sau a țesutului urban stabilizat, prerogativa protecției statului. Rezolvarea problemelor de plasticitate și expresivitate a arhitecturii noilor clădiri administrative are un caracter subordonat și se bazează pe un studiu cuprinzător și pe o analiză arhitectural-compozițională profundă a mediului urban existent. Procedeele compozițional-artistice în arhitectura obiectelor noi trebuie depistate și selectate în conformitate cu principiul-”circulației ideilor, formelor” împrumutate din clădirile din jur, ceea ce reflectă tendința de „*reminiscentă*”, dezvăluită în studiul nostru prezent cu privire la dezvoltarea arhitecturii clădirilor administrative moderne din oraș. În situația în care este necesar să fie susținut mediul urbanistic fără a atrage atenția asupra soluției „neutre” a noului obiect, este recomandată aplicarea conceptului de „*convergență*”. Această abordare corespunde maximal principiului de ansamblu al compoziției urbanistice și permite construcția în mod ”punctat”, fără a perturba percepția integrității tuturor componentelor. Totodată, metoda poate fi utilizată în reconstrucția urbanistică în cazul în care este nevoie să fie restabilită țesătura urbană pierdută sau mediul istoric.

A doua metodă – „Mediul” – presupune prezența în vecinătatea obiectului proiectat a unui monument arhitectural sau a unei alte clădiri, care are o valoare arhitecturală și istorică „*excepțională*”, al cărui rol principal în fragmentul structural ierarhic al mediului respectiv

rămâne incontestabil. Sarcina principală a acestei abordări este de a identifica clădirea exclusivă, pe când problemele expresivității noului obiect trec pe planul doi. În această situație, procedeele compoziționale din arhitectura obiectului nou vor fi subordonate sau vor crea un fundal neutru pentru percepția „vecinului valoros”. Alegerea acestor tehnici compoziționale este determinată pe baza unei analize arhitecturale profunde nu numai a piesei de arhitectură excepționale situate în vecinătate, ci și a structurii urbane existente. Obiectivul principal al acestei metode se bazează pe principiul hipocratic din medicină ”nu dăuna”. Astfel, putem spune că aceasta reflectă tendința de „convergență”, dezvoltată în studiu, de a pune în valoare arhitectura clădirilor administrative moderne din Chișinău. Atunci când noul obiect trebuie să-și susțină „vecinul expresiv” creând împreună un unic ansamblu, adică completând partea lipsă, este permisă aplicarea conceptului de „reminiscență”. Această abordare poate fi utilizată pentru reconstrucția urbanistică sau pentru completarea a mediului urban format istoric existent. Totodată, această metodă nu poate fi aplicată în cazul obiectivelor istorice, fără valoare arhitecturală.

A treia metodă – „Obiectul” – scoate în prim-plan clădirea proiectată, considerând secundare mediul și împrejurimile imediate. Această abordare este aplicabilă atunci când se proiectează clădiri unice sau exclusive din grupa tipologică administrativă, pentru plasarea în condiții diferite de mediu. Rolul principal în procesul de proiectare îl au plasticitatea și expresivitatea obiectului, care pot fi obținute prin utilizarea procedeele compozițional-artistice care corespund tendințelor stilistice moderne din arhitectura mondială. Metoda respectivă îi asigură arhitectului deplina libertate creativă în alegerea soluției compoziționale, geometriismul formelor, proporționalitate, scară umană și paleta coloristică și îl limitează doar prin cerințele de reglementare general acceptate și prin capacitățile de proiectare și cele tehnice. Astfel, se poate de spus că această abordare, asigură constituirea unei soluții compoziționale a obiectului pe baza principiului „contradicției”. fără a exclude posibilitatea alegerii „reminscenței”. Deoarece această metodică face posibilă proiectarea obiectelor a căror soluție compozițională se bazează pe contrastul stilistic cu contextul, ea nu poate fi recomandată spre utilizare în limitele mediului istoric, protejată de stat.

Autorul tezei propune utilizarea abordărilor descrise în elaborarea actelor de reglementare pentru construcțiile noi în mediul urban existent, unde pentru fiecare cartier ar trebui formulate recomandări adecvate folosind pașapoartele clădirilor existente, dezvoltate și prezentate în acest studiu. Pe lângă acestea, pentru a spori plasticitatea și expresivitatea arhitecturii orașului Chișinău, în această secțiune se conțin o serie de recomandări privind dezvoltarea planificării urbane și a compoziției spațial-volumetrică, selectarea materialelor de finisare pentru obiectele noi, precum și luarea în considerare a aspectelor ecologice ale proiectării.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Ca rezultat al unui studiu cuprinzător, efectuat la tema tezei, privind arhitectura clădirilor administrative moderne din Chișinău din ultimele decenii în scopul elaborării propunerilor și recomandărilor privind proiectarea obiectelor „noi”, au fost făcute următoarele concluzii:

1. Cauzele înnoirii radicale a limbajului compozițional al arhitecturii actuale, care au atins componentele ei de bază (suprafața, forma volumetrică, spațiul) sunt legate de transformările societății sub presiunea progresului tehnic, înțelegerii principiilor compoziționale ale constituirii formei arhitecturale, drept o sistemă integră a procedeelelor, devenită pilon al gândirii orientate profesional a arhitectului.
2. În procesul reorganizării compoziționale a arhitecturii contemporane au avut un rol important instituțiile superioare de instruire profesională în domeniul arhitecturii din sec. XX, în care a adus un prinos și școala de arhitectură din IPC în numele lui S.Lazo, astăzi – UTM. Analiza comparativă a metodelor și programelor de compoziție în arhitectură au demonstrat formarea unei noi abordări a procesului arhitectural, reflectat ulterior în procedeele arhitectural-compozițional a proiectării noilor clădiri administrative din Chișinău. [10*].
3. Transformările cardinale în arhitectura Moldovei s-au început în ultimul sfert al secolului XX, cu o regândire a compoziției arhitecturale a modernismului, care a dus la modificarea arhitecturii în direcția postmodernismului. La începutul secolului XXI, în arhitectura țării, consecințele „revoluției” care a avut loc au apărut sub forma unor obiecte noi de orientare postmodernistă, precum: deconstructivismul, neo-minimalismul și high-tech [2*]. Practica proiectării în arhitectură, demonstrând exemple de amestec stilistic, bazat pe puritatea formelor geometrice spațiale, pe o varietate de siluete și articulații, scară și proporții mărite, precum și pe aspecte cu caracter dinamic și soluții coloristice îndrăznețe [4*].
4. Analiza multilaterală a arhitecturii clădirilor administrative din Chișinău, efectuată în cadrul lucrării, a făcut posibilă identificarea a nouă etape principale în dezvoltarea acestora, determinarea principiilor generale de formare inerente fiecăreia dintre ele [5*] și, de asemenea, clasificarea acestor obiecte în funcție de un șir de caracteristici arhitectural-compoziționale [7*]. Analiza a arătat că centrele pentru afaceri din Chișinău au devenit un tip nou și dominant de clădiri publice și administrative urbane, cu o mare varietate de direcții și forme de activitate [17*].

5. În baza clasificării efectuate au fost determinate tendințele evoluției arhitecturii clădirilor cu funcții de afacere, constituirea formei arhitecturale a cărora, condițional poate fi atribuită categoriilor filosofice „**Convergență**” (apropiere) – consens arhitectural-artistic; „**Reminiscență**” (amintire) – imitație istorico-stilistică; „**Contradicție**” (contrazicere) – incongruență compozițional-antagonică.
Legitățile relevate demonstrează o schimbare a echilibrului de la formele și paradigmele clasice la procedee compoziționale ce caracterizează tendințele globale moderne în conturarea formei arhitecturale [4*].
6. Apariția în arhitectura Chișinăului centrele de afaceri – obiective ale ”producerii intelectuale” (bisnes-centre, oficii-centre), au devenit tipuri noi și larg răspândite de clădiri social-administrative plurifuncționale.
7. Căutarea și aplicarea noilor procedee compoziționale în arhitectura moldovenească sunt susținute de realizările tehnice, iar echiparea cu acestea a devenit o condiție pentru succesul și competitivitatea centrelor moderne pentru afaceri.
8. În arhitectura orașului și-au găsit reflectarea diversitatea și particularitățile stilului individual arhitectural-artistic al maeștrilor arhitecturii moderne moldovenești, demonstrând extinderea libertății creației acestora.

Studiul efectuat a relevat o serie de neajunsuri în creația arhitecturală modernă a arhitecților moldoveni, depășirea cărora este o sarcină de importanță majoră în strategia de dezvoltare a arhitecturii de calitate a orașului:

- lipsește un cadru de reglementare pentru proiectare, care ar determina strategia și tactica dezvoltării arhitecturii orașului Chișinău [36, 37];
- nu este rezolvată problema ansamblului de arhitectură urbană, odată cu predominarea construcției țintite în oraș, în special în partea centrală a acestuia;
- nu sunt suficient luate în considerare contextul arhitectural-istoric și relația dintre „vechi” și „nou” în arhitectură, ignorându-se totodată prezența monumentelor arhitecturale în imediata apropiere a obiectelor proiectate [2, 38, 39];
- specificitatea regională este puțin reflectată în soluția compozițional-artistică a creațiilor arhitecturale;
- problemele ecologice în arhitectură și caracteristicile naturale și climatice ale proiectării sunt slab luate în considerare;
- deseori se atestă un impact negativ al obiectelor „noi” ale gustului estetic al comanditarului proiectului asupra imaginii arhitecturale, acesta urmărind beneficiul său economic.

În baza rezultatelor obținute și a concluziilor cercetării putem face următoarele recomandări:

Soluția pentru problema proiectării și construcției clădirilor administrative din orașul Chișinău și, în special, a contradicției ce a apărut între „noua” arhitectură și contextul istoric, potrivit autorului, poate fi găsită în două planuri paralele: legislativ-urbanistic și arhitectural-compozițional, cu respectarea cerințelor internaționale de protecție a patrimoniului cultural și monumentelor istorice (ICOMOS – a. 2011; Carta Athena – a. 1931; Carta din Veneția – a. 1964; ș.a.) și a legislației naționale în acest domeniu.

1. În ceea ce ține de legislație, în primul rând se propune elaborarea documentelor strategice, precum: un plan general de dezvoltare a municipalității (PUG), planuri zonale de urbanism (PUZ), o strategie pentru dezvoltarea transportului municipalității, un regulament de urbanism pentru centrul istoric al orașului etc. Ca supliment la aceste documente, pentru a determina procedeele compozițional-stilistice și proporțiile noii construcții, se recomandă elaborarea „pașapoartelor” clădirilor valoroase existente și dezvoltarea siluetei urbanistice a străzilor orașului. O astfel de bază de reglementare și informare ar trebui elaborată pentru fiecare sector al orașului, iar în centrul istoric – pentru fiecare cartier, luând în considerare caracterul, valoarea și statutul construcțiilor existente. Eficacitatea celor propuse urmează a fi consolidată prin organizarea controlului asupra implementării stricte a actelor legislative adoptate și a recomandărilor anexate acestora la nivelul autorităților statale și al celor orașenești.
2. Din punctul de vedere al soluției arhitectural-compoziționale a problemei, se recomandă a construi componenta creativă a procesului de proiectare prin selectarea individuală a procedeelelor compoziționale ale obiectului creat pe baza a trei abordări de proiectare propuse, fundamentate pe principiul dominanței componentelor triadei „context – mediu – obiect”:
 - **Prima metodă** – „*Contextul*” – reflectă abordarea de mediu a proiectării noului obiect, a cărui arhitectură are un caracter de subordonare.
 - **A doua metodă** – „*Mediul*” – respectă rolul dominant al clădirii exclusive adiacente, pentru care noul obiect devine un fundal de percepție.
 - **A treia metodă** – „*Obiectul*” – pune în prim-plan obiectul proiectat, astfel el însuși devine exclusiv.

Abordările propuse, pot fi recomandate la proiectarea clădirilor administrative și în condițiile: reconstrucției mediului istoric, armonizării generale a construcției urbane, reanimarea țesutului urban format, și în valorificarea arhitecturală a noilor teritorii.

BIBLIOGRAFIE

În limba română:

1. CIOCANU, S. *Orașul Chișinău: începuturi, dezvoltare urbană, biserici (secolele XV-XIX)*. Chișinău: Ed. Cartdidact, 2017. 280 p. ISBN 978-9975-3180-0-6.
2. Lege privind ocrotirea monumentelor (nr. 1530-XII din 22 iunie 1993). În: *Monitorul Oficial* din 30.01.1994, nr. 1, art. 3.
3. NCM C.01.04-2005. *Clădiri administrative. Norme de proiectare*. Chișinău: ICȘC „INCERCON” Î.S., 2005. 28 p.
4. NESTEROV, T.; GANGAL, B.; RÎBALCO, E. *Centrul istoric al Chișinăului la începutul secolului al XXI-lea. Repertoriul monumentelor de arhitectură*. Chișinău: ARC, 2010. 568 p. ISBN 978-9975-61-599-0.
5. NESTEROV, T. Arhitectura perioadei interbelice din Chișinău în căutarea identității artistice. În: *Identitățile Chișinăului*. ed. a 3-a. Chișinău 1-2 octombrie 2015, Seria IDN, Chișinău: Editura ARC, 2016. pp. 137-144. ISBN 978-9975-137-48-5.
6. RUSU, D.; MITREA, V.; NESTEROV, T.; NEMȚIANU, R. *Arhitectura modernist socialistă – România și Republica Moldova 1955-1989/91. Ghid de arhitectură*. București: B.A.C.U., 2018. 198 p. ISBN 978-973-0-27899-6.
7. STAVILĂ, T.; CIOBANU, C. *Ghid de monumente și situri istorice din Republica Moldova*. Chișinău: Tipografia centrală, 1995. 72 p. ISBN-10: 9975670687.
8. STAVILĂ, T.; CIOBANU, C. *Patrimoniul cultural al Republicii Moldova*. Chișinău: Editura ARC, 2014. 288 p. ISBN 9789975618243 908.
9. ȘLAPAC, M. Arhitectura Chișinăului interbelic. În: *Dialogica*. 2020, nr. 3. Chișinău: AȘM, pp. 50-62. E-ISSN 1857-2537.

În limba rusă:

10. АЗИЗЯН, И.; ДОБРИЦЫНА, И.; ЛЕБЕДЕВА, Г. *Теория композиции как поэтика архитектуры*. М.: Прогресс-Традиция, 2002. 568 с. ISBN 5-89826-123-0.
11. АРАУХО, И. *Архитектурная композиция*. М.: Высшая школа, 1982. 208 с.
12. БЕНДЕРСКИЙ, Б. *Город и время. Архитектура Кишинёва XVIII–XX вв.* Кишинёв, 2004. 176 с.
13. БОГНИБОВ, Е. *Пути развития архитектуры Советской Молдавии 1940 – середины 1970-х гг.*: дис. к-та арх. М., 1976. 178 с.
14. ВАРТАПЕТОВА, А. *Архитектурно-планировочные принципы организации офисных объектов*: дис. к-та арх. М., 2010. 256 с.

15. ГЕЛЬФОНД, А. *Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений*: учебн. пос. М.: Архитектура-С, 2006. 280 с. ISBN 5-9647-0099-3.
16. ГЕЛЬФОНД, А. *Деловой центр как новый тип общественного здания*: дис. д-ра арх. М., 2002. 297 с.
17. ДАДАШЕВА, М. *Художественный язык архитектуры конца XX – начала XXI века в категориях объемно-пространственной композиции*: дис. к-та арх. М., 2016. 190 с.
18. ДЖЕНКС, Ч. *Язык архитектуры постмодернизма*. Москва: Стройиздат, 1985. 136 с.
19. ДОБРИЦЫНА, И. *От постмодернизма – к нелинейной архитектуре: Архитектура в контексте современной философии и науки*: Москва: Прогресс-Традиция, 2004. 416 с. ISBN 5-89826-178-8.
20. ЗМЕУЛ, С.; МАХАНЬКО, Б. *Архитектурная типология зданий и сооружений*. М.: Стройиздат, 2001. 238 с. ISBN 5-274-01249-3.
21. КОЛОТОВКИН, А.; ШОЙХЕТ, С.; ЭЛЬТМАН, И. *Архитектура Советской Молдавии*. Москва: Стройиздат, 1987. 319 с.
22. ЛЕДЕНЕВА, Г. *Теория архитектурной композиции*. Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2008. 80 с. ISBN 978-5-8265-0676-9.
23. МАЛЬГИН, В. *Пространство в архитектурной композиции (Вопросы теории и методики преподавания в курсе ОПК)*: дис. к-та арх. М., 1977. 225 с.
24. МЕЛОДИНСКИЙ, Д. *Архитектурная пропедевтика: история, теория, практика*. М.: Либроком, 2000, 400 с. ISBN 978-5-397-01481-6.
25. МЕЛОДИНСКИЙ, Д. *Концепции художественного формообразования в архитектурных школах XX века. Развитие творческих идей ВХУТЕМАСа и Баухауза*: дис. д-ра искусств. М., 2003. 413 с.
26. МЕЛОДИНСКИЙ, Д. *Школа архитектурно-дизайнерского формообразования*. Учебное пособие. М.: «Архитектура-С», 2004. 312 с. ISBN 5-9647-0025-X.
27. НАУМОВА, В. *Современные тенденции архитектурно-художественного творчества и актуальные векторы архитектурного образования*: авто-т дис. д-ра искусств. Барнаул, 2011. 32 с.
28. НОЙФЕРТ, Э. *Строительное проектирование*. Перевод с нем. Под ред. Эстрова З. и Раевой Е. М.: Стройиздат, 1991. 391 с. ISBN 5-274-00236-6.
29. ОПОЧИНСКАЯ, А. *Административные здания*. М.: Стройиздат, 1975. 184 с.
30. РОЖИН, И.; УРБАХ, А. *Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений*. М., 1985. 420 с.
31. РЯБУШИН, А. *Архитекторы рубежа тысячелетий*. М.: Искусство – XXI век, 2014. 416 с. ISBN 978-5-98051-117-3.

32. СМЕРНОВ, В. *Градостроительство Молдавии*. Кишинев: Картя Молдовеняскэ, 1975. 147 с.
33. СНиП 2.08.02-89. *Общественные здания и сооружения*. М.: Госстрой России, 1989 / Chişinău: ICŞC „INCERCON” Î.S. 2003. 58 с.
34. СТЕПАНОВ, А. *Объёмно-пространственная композиция: Учеб. пособие для вузов*. М.: Стройиздат, 1993. 254 с. ISBN 5-274-01301-5.

În limba engleză:

35. JENCKS, C. *The new paradigm in architecture*. USA: Yale University Press, 2002. 288 p. ISBN 9780300095128.

Resurse electronice:

36. *Planul strategic de dezvoltare social-economică al Chişinăului până în anul 2020* [online]. Chişinău, 2005. [citat 13.09.2017]. Disponibil pe: <https://www.chisinau.md/>
37. *Planul Urbanistic General al oraşului Chişinău – 2007* [online]. Chişinău, 2007. [citat 13.09.2017]. Disponibil pe: <https://www.chisinau.md/>
38. *Registrul monumentelor istorice de categorie locală din municipiul Chişinău* [online]. OBIECT nr. 2994, anexa nr. 1, aprobat 11.12.2014. [citat 02.09.2018]. Disponibil pe: <https://www.chisinau.md/>
39. Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22 iunie 1993 [online]. În: *Monitorul Oficial*, nr. 15-17 din 02.02.2010. [citat 02.09.2018]. Disponibil pe: <https://www.legis.md/>

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Articole în reviste din Registrul național al revistelor științifice de profil

Categoria B (după IDSI):

1. OLEINIC, S. Aspectele compoziționale ale arhitecturii clădirilor pentru afaceri din Chişinău construite în ultimul deceniu. În: *ARTA: Seria Arte vizuale, Arte plastice, Arhitectură*. Chişinău: AŞM, IPC, CSA, 2012. 174 p., pp. 97-102. ISSN 1857-1042.
2. OLEINIC, S. Tendințe compoziționale în arhitectura modernă a clădirilor pentru afaceri din centrul istoric al oraşului Chişinău. În: *ARTA: Seria Arte vizuale, Arte plastice, Arhitectură*. Serie nouă., vol. I (XXII), nr. 1. Chişinău: AŞM, IPC, CSA, 2013. 176 p., pp. 152-160. ISSN 1857-1050.

- OLEINIC, S.; NESTEROV, T. Unele considerații cu privire la critica în arhitectură. În: *ARTA: Seria Arte vizuale, Arte plastice, Arhitectură*. Serie nouă., vol. XXVI, nr. 1. Chișinău: AȘM, IPC, CSA, 2017. 160 p., pp. 140-146. ISSN 2345-1181.

Categoria B+ (după IDSI):

- OLEINIC, Svetlana. Architecture of administrative buildings of Chisinau city within the context of world architecture. In: *Journal of Engineering Science*. 2020, vol. XXVII (4). Chisinau: TEHNICA UTM, 2020. 196 p., pp. 140-150. ISSN 2587-3474.
- OLEINIC, Svetlana. Stages of formation of architecture of Chisinau administrative buildings. In: *Journal of Engineering Science*. 2021, vol. XXVIII (1). Chisinau: TEHNICA UTM, 2021, 143 p., pp. 91-99. ISSN 2587-3474.

Articole în culegeri științifice internaționale

- ОЛЕЙНИК, С.; соавтор НЕСТЕРОВА, Т. Роль и место «архитектурной композиции» в обучении архитектурному проектированию. În: *Probleme actuale ale urbanismului și amenajării teritoriului*. Chișinău: UTM, 2010, vol. 1. 260 p., pp. 118-123. ISBN 978-9975-71-011-4.
- ОЛЕЙНИК, С. Классификация офисных зданий «нового» поколения города Кишинёва по архитектурно-композиционным принципам. În: *Probleme actuale ale urbanismului și amenajării teritoriului*. Chișinău: UTM, 2012, vol. 1. 240 p., pp. 152-157. ISBN 978-9975-71-314-6.
- OLEINIC, S. Три пути композиционного решения современных офисных зданий в историческом центре города Кишинёва. În: *Probleme actuale ale urbanismului și amenajării teritoriului*. Chișinău: UTM, 2014, vol. 1. 243 p., pp. 125-131. ISBN 978-9975-71-581-2.
- OLEINIC, S. Modern office buildings in the historic center of Chisinau (the three case studies). In: *De ma premiere communication vers ma premiere publication scientifique*. Chisinau: UTM, 2016. 164 p., pp. 21-27. ISBN 978-9975*110-65-5.
- ОЛЕЙНИК, С. Архитектурная композиция в молдавской архитектурной школе. În: *Probleme actuale ale urbanismului și amenajării teritoriului*. Chișinău: UTM, 2016, vol. 1. 156 p., pp. 77-82. ISBN 978-9975-71-848-6.
- ОЛЕЙНИК, С. Роль БАУХАУЗа и ВХУТЕМАСа в становлении архитектурной пропедевтики. În: *Probleme actuale ale urbanismului și amenajării teritoriului*. Chișinău: UTM, 2016, vol. 1. 156 p., pp. 83-88. ISBN 978-9975-71-848-6.
- ОЛЕЙНИК, С. Эволюция архитектуры административных зданий города Кишинэу. În:

Probleme actuale ale urbanismului și amenajării teritoriului. Chișinău: UTM, 2018. 358 p., pp. 123-128. ISBN 978-9975-87-384-0.

13. ОЛЕЙНИК, С. Обучение искусству композиции во ВХУТЕМАСе (к 100-летию со дня основания). În: *Probleme actuale ale urbanismului și amenajării teritoriului*. Chișinău: UTM, 2021, 419 p., pp. 88-93. ISBN 978-9975-87-779-4.

Articole în culegeri științifice naționale

14. OLEINIC, Svetlana. “PROPORȚIA” – modalitate de atingere a armoniei în compoziția arhitecturală. În: *Conferința Tehnico-Științifică a Colaboratorilor, Doctoranzilor și Studenților, 08–10 decembrie 2011*. Vol. II. Chișinău: UTM, 2012. 461 p., pp. 420-421. ISBN 978-9975-45-208-3.
15. OLEINIC, Svetlana. Архитектурно-композиционное формообразование современных офисных зданий города Кишинёва. În: *Conferința Tehnico-Științifică a Colaboratorilor, Doctoranzilor și Studenților, 20-21 octombrie 2014*. Vol. II. Chișinău: Editura „Tehnica-UTM”, 2015. 583 p., pp. 124-125. ISBN 978-9975-45-249-6.
16. OLEINIC, Svetlana. Procedeele compozițional-stilistice în arhitectura modernă a clădirilor pentru afaceri din centrul istoric al Chișinăului. În: *Conferința Tehnico-Științifică a Colaboratorilor, Doctoranzilor și Studenților, 20-21 octombrie 2014*. Vol. II. Chișinău: Editura „Tehnica-UTM”, 2015. 583 p., pp. 126-129. ISBN 978-9975-45-249-6.
17. OLEINIC, Svetlana. Типологические аспекты архитектуры бизнес-центров. În: *Conferința Tehnico-Științifică a Colaboratorilor, Doctoranzilor și Studenților, 26-28 noiembrie 2015*. Vol. II. Chișinău: Editura „Tehnica-UTM”, 2016. 469 p., pp. 144-147. ISBN 978-9975-45-440-7.
18. ОЛЕЙНИК, С.; соавтор НЕСТЕРОВ, Т. Этапы развития архитектуры административных зданий города Кишинэу. În: *Conferința Tehnico-Științifică a Colaboratorilor, Doctoranzilor și Studenților, 16-18 noiembrie 2017*. Vol. I. Chișinău: Editura „Tehnica-UTM”, 2018. 529 p., pp. 384-387. ISBN 978-9975-45-545-9.

Lucrări științifico-metodice și didactice / Suporturi de curs la disciplinele de specialitate

19. OLEINIC, Svetlana; coautor TRONCIU, Sergiu. *Glosar de termeni arhitecturali (englez-român-rus)*. Chișinău: UTM, 2013. 36 p. ISBN 978-9975-45-231-1.
20. OLEINIC, Svetlana; coautor TRONCIU, Sergiu. *Принципы функционального зонирования общественных зданий. Методическое пособие*. Chișinău: UTM, 2015, 41 p. ISBN 978-9975-45-362-2.

ADNOTARE

Oleinic Svetlana. *Procedee compozițional-artistice în arhitectura clădirilor administrative moderne din orașul Chișinău, teză de doctor în arhitectură. Chișinău, 2021*

Structura tezei: introducere, 3 capitole, concluzii și recomandări (120 pagini text de bază), bibliografie din 203 titluri, 8 anexe. Volumul total – 241 pagini.

Rezultatele cercetării au fost publicate în 18 articole științifice.

Cuvinte-cheie: arhitectura clădirilor administrative, centre pentru afaceri, procedee compoziționale, compoziție spațial-volumetrică, crearea formelor arhitecturale.

Domeniul de studiu: 212.01. Arhitectura clădirilor și edificiilor

Scopul lucrării. Identificarea tendințelor dezvoltării arhitecturii clădirilor administrative moderne din or. Chișinău și elaborarea recomandărilor pentru proiectarea acestora, luând în considerare contextul urban existent.

Obiectivele propuse: dezvăluirea rolului crescând al compoziției în arhitectură și aportul școlilor de arhitectură la acest proces; identificarea etapelor principale în formarea arhitecturii clădirilor administrative din Chișinău; clasificarea clădirilor administrative moderne ale orașului; fundamentarea tendințelor arhitecturii clădirilor administrative, construite în perioada independenței Republicii Moldova; elaborarea recomandărilor pentru proiectarea clădirilor administrative din Chișinău, ținând cont de situația urbană existentă.

Noutatea și originalitatea științifică. Pentru prima dată a fost studiată evoluția arhitecturii clădirilor administrative din orașului Chișinău și au fost dezvăluite particularitățile arhitecturale ale acestora în etapa contemporană.

Rezultatul științific obținut. Au fost identificate tendințele arhitecturii clădirilor administrative din Chișinău, fiind formulate recomandări pentru proiectarea acestora.

Problemele științifice rezolvate. Au fost determinate etapele formării arhitecturii clădirilor administrative din Chișinău; au fost dezvăluite tendințele actuale în dezvoltarea arhitecturii clădirilor administrative ale orașului; au fost formulate recomandări privind proiectarea lor pe baza abordării de mediu.

Semnificația teoretică a lucrării. În contextul rolului crescând al compoziției în arhitectura modernă, a fost relevată dominarea acesteia asupra componentelor structural-planimetrice ale arhitecturii clădirilor administrative din Chișinău.

Valoarea aplicativă. lucrarea va fi utilă: la elaborarea concepției arhitecturii clădirilor administrative în procesul de proiectare; la evaluarea propunerilor de proiect; la elaborarea actelor, normelor și regulamentelor dezvoltării durabile a orașului (PUG, PUZ etc.); în calitate de suport didactico-metodic în procesul educațional; lucrarea poate deveni o bază metodologică pentru cercetări științifice ulterioare.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării sunt reflectate în 18 publicații științifice, 2 suporturi didactice (indicații metodice), fiind prezentate la 23 de conferințe și forumuri științifice din Moldova și internaționale: Olanda, Portugalia România și Ucraina. În baza studiului, a fost elaborată programa și curriculumul disciplinei *Bazele compoziției și proiectării de arhitectură* pentru anul I universitar, implementată din 2016 în cadrul UTM; Au fost publicate indicațiile metodice *Principiile zonării funcționale a clădirilor publice* în anul 2015; au fost implementate în 5 proiecte de licență. În prezent, rezultatele studiului sunt utilizate în procesul educațional de formare a studenților la specialitatea 0731 *Arhitectură* la UTM.

АННОТАЦИЯ

Олейник Светлана. *Композиционно–художественные приёмы в архитектуре современных административных зданий города Кишинёва*, диссертация на соискание ученой степени доктора архитектуры. Кишинёв, 2021

Структура работы: введение, 3 главы, выводы и рекомендации (120 страниц основного текста), библиография из 203 наименований, 8 приложений. Всего 241 страница. Результаты исследования были опубликованы в 18 научных статьях.

Ключевые слова: архитектура административных зданий, деловые центры, композиционные приёмы, объёмно-пространственная композиция, типология, формообразование.

Область исследования: 212.01. Архитектура зданий и сооружений.

Цель исследования: выявить тенденции развития архитектуры современных административных зданий Кишинёва и разработать научно-обоснованные рекомендации по их проектированию на основе закономерностей формообразования с учётом существующего городского контекста.

Задачи исследования: раскрыть возрастание роли композиции в современной архитектуре и определить вклад в этот процесс архитектурных школ; выявить основные этапы формирования архитектуры административных зданий Кишинёва; провести классификацию административных зданий города по принципам формообразования; определить актуальные тенденции развития архитектуры административных зданий, построенных в годы независимости РМ; разработать рекомендации по проектированию административных зданий Кишинёва с учётом особенностей их размещения в исторической застройке.

Научная новизна исследования. Впервые прослежена эволюция архитектуры административных зданий города Кишинёва с конца XIX века и выявлены тенденции развития их архитектуры на современном этапе.

Научный результат. Определены современные тенденции развития архитектуры административных зданий и сформулированы рекомендации по их проектированию.

Решённые научные задачи. Определены этапы становления архитектуры административных зданий Кишинёва; выявлены современные тенденции развития архитектуры административных зданий города; даны рекомендации по их проектированию на основе средового подхода.

Теоретическая значимость. Раскрыта решающая роль композиции в современном зодчестве, отражающая её доминирование над структурно-планировочными составляющими архитектуры в условиях ускоряющего технического прогресса.

Практическая значимость. Исследование будет полезным: при разработке концепции архитектуры административных зданий на этапе проектирования; при оценке проектных предложений; при разработке стратегических документов развития города; могут стать методологической основой для дальнейших научных исследований; использованы в качестве методического и дидактического материала в профессиональном обучении.

Апробация и внедрение результатов исследования. Результаты исследования: отражены в 18 научных статьях, 2 методических пособиях; представлены на 23 научных конференциях и семинарах в Молдове, Нидерландах, Португалии, Румынии и Украины. На их основе: разработана программа курса *Основы композиции и архитектурного проектирования* (2016 г.); опубликовано учебно-методическое пособие *Принципы функционального зонирования общественных зданий* (2015 г.). Результаты исследования используются в учебном процессе специальности 0731.1 *Архитектура* ТУМа.

ANNOTATION

Oleinic Svetlana. *Compositional-artistic techniques in the architecture of modern administrative buildings of the city of Chisinau*, thesis for the PhD degree of Doctor of Architecture. Chisinau, 2021

The structure of thesis: introduction, 3 chapters, conclusions and recommendations (120 pages of the main text), bibliography of 203 titles, 8 applications. Total 241 pages.

The research results were published in 18 scientific articles.

Keywords: architecture of administrative buildings, business centers, compositional techniques, typology, shaping, volume-spatial composition.

Research area: 212.01. Architecture of buildings and structures

Research aim. To identify trends in the development of architecture of modern administrative buildings in the city of Chisinau and to develop scientifically based recommendations for their design based on the patterns of shaping, with considering of existing urban context.

Research objectives: to reveal the growing role of composition in the modern architecture and to determine the contribution of architectural schools in this process; to identify the main stages of formation of the architecture of Chisinau administrative buildings; to classify the city administrative buildings according to the principles of shaping; to identify trends of development of the architecture of administrative buildings built during the years of independence of the Republic of Moldova; to develop recommendations for the design of administrative buildings in Chisinau existing urban context.

Scientific novelty of research. This is the first study that traces the evolution of the architecture of Chisinau administrative buildings from the end of the 19th century and reveals the trends of development of modern city architecture.

Scientific result. The current trends in the development of the architecture of administrative buildings have been identified and recommendations for their design have been formulated.

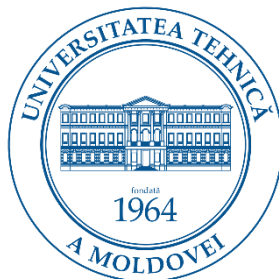
Resolved scientific problems: the stages of the formation of the architecture of administrative buildings in Chisinau have been determined; the current trends in the development of the architecture of the city's administrative buildings have been revealed; recommendations for their design based on the environmental approach have been given.

Theoretical significance. The defining role of composition in modern architecture is revealed, reflecting its dominance over the structural and planning components of architecture in the context of accelerating technical progress.

Practical significance. The research will be useful: in developing of the concept of architecture of administrative buildings at the design stage; in the process of evaluation of project proposals; in elaboration of strategic documents for the city development; can become a methodological basis for further scientific research; used as a methodological and didactic material in vocational training.

Approbation and implementation of research results. The research results: reflected in 18 scientific articles, 2 guidelines; presented at 23 scientific conferences and seminars in Moldova, Netherlands, Portugal, Romania and Ukraine. On their basis: the program of the course *Basics of composition and architectural design* was developed (2016); guidelines *Principles of functional zoning of public buildings* were published (2015); 5 graduation projects were designed. The research results are used in the educational process of specialty 0731.1 *Architecture* at TUM.

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI
ȘCOALA DOCTORALĂ „INGINERIE MECANICĂ ȘI CIVILĂ”

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 72.012(478-25)(043)

OLEINIC SVETLANA

PROCEDEE COMPOZIȚIONAL-ARTISTICE
ÎN ARHITECTURA CLĂDIRILOR ADMINISTRATIVE
MODERNE DIN ORAȘUL CHIȘINĂU

212.01 – ARHITECTURA CLĂDIRILOR ȘI EDIFICIILOR

Rezumatul tezei de doctor în arhitectură

Aprobat spre tipar: 11.05.2021
Hârtie ofset. Tipar RISO.
Coli de tipar: 2.0

Formatul hârtiei 60x84 1/16
Tiraj 50 ex.
Comanda nr. 33

MD-2004, UTM, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 168,

Editura *Tehnica-UTM*

MD-2045, Chișinău, str. Studenților 9/9

